

BIRAKIN İŞE “YARAMAZ” OLALIM

Yaramaz, haşarı, iflah olmaz, şımarık, laftan anlamaz ve hatta sorunlu; dünyanın her yerinde yetişkinlerin isteklerinin dışında davranan çocuklara basılmış etiketler... Çocukların nasıl davranacağına, nerede ne konuşacağına, akşam ne yiyeceğine, ne zaman banyo yapacağına ya da hangi mesleği seçeceğine kim karar veriyor? Peki, uslu durmak yahut normal davranmak nedir? Benim anneanneme göre, çocuk dediğin akşam erken yatar ve çok ses çıkarmaz. Karşı komşumuz Güzide Teyze ise “Çocuk dediğin her lafa karışmaz.” diyenlerden.

Sürekli susturup ayak işlerimizi yaptırdığımız bu çocukları, gıyabında baş belası diye bahsedip utanmadan bir de derslerinde hatta hayatlarının her alanında hep karşı komşunun oğlu ya da kızıyla nasıl kıyaslayabiliyoruz? Bu kurallar ve tekdüzelik arasında ezilen çocukların ne kadar özgün ve başarılı olması beklenir ki? *Koro* filmi bizim bu tekdüzeliği yıkabileceğimiz üzerine bana büyük bir ümit oldu diyebilirim.

Okuduğumuz bir kitabı, dinlediğimiz bir şarkıyı ya da izlediğimiz bir filmi beğenmemiz için içeriğinde kendimizden bir şeyler bulmamız gerektiği kanısındayım. Yaşadığımız yerleri anımsatan ezgiler ya da çevremizden birilerine çok benzeyen karakterler... Bu film bana, benim hayatımda istemeyerek bahsettiğim, üstüne üstlük bahsedildiğinde geçiştirmenin yollarını aradığım bir zaman diliminden alıntıymış hissi verdi. Fakat bu sefer o yıllar hüznü çağırıştırmadı bana. Aksine bu film sayesinde ne kadar şanslı olduğumu bir kere daha hatırladım. Her çocuk hayatında onun kendi yeteneklerini fark etmesini, olaylara ve yaşadığı çevreye daha farklı bakmasını sağlayacak insanlarla karşılaşmıyor sonuçta. *Koro* filmindeki çocukların bir kısmı da bu konuda en az benim kadar şanslıydılar. Zira herkesten farklı oldukları gerekçesiyle aileleri tarafından sevgisizliğe mahkûm edilmişlerken hayatlarını yeniden şekillendirecek biri ile karşılaşıyorlardı. Evet, belki ben kurallara

uymayı kendi istediklerini yaptırmak olarak anlayan bir müdür ve vicdan yoksunu öğretmenlerle dolu bir okulda eğitim almak zorunda değildim ama tıpkı onlarınki gibi benim de hayatım, karşıma çıkan bambaşka biri ile değişmeye başlamıştı. Bambaşka diyorum çünkü çocuklarla iletişim kurmak için son ses bağırma ya da şiddete ihtiyaç duymamış, müziği bir dil hâline getirmiş biri herkesten çok daha başka olmayı hak ediyor bence.

Sokakta Oynayan Çocuklar, Ankara

Yalnızca matematik dersinde iyi notlar alabildiğim, kitap okumaktan köşe bucak kaçıttığım, birileri zorlamadıkça konuşmayı reddettiğim zamanlarda her ne kadar ailem beni ve zekâmı hakaret dolu sıfatlarla sınırlandırmadıysa bile ben onları hayal kırıklığına uğratma duygusunu hep hissettim. Onları tatmin edememenin getirdiği öz güvensizlik ile bırakın özel günlerde herkesin içinde şiir okumayı, sıra arkadaşım elimi tutmadan tahtaya dahi çıkamaz hâle gelmiştim. Şimdilerde o zamanlara gülümseyerek bakar oldum. Çünkü dokuz yaşında kendi kararım ile keman eğitimi almak üzere gittiğim bir kursta yalnızca nota okumayı değil, farklı olmanın yanlış olmadığını, kendim olabileceğim bambaşka alanlar olduğunu da öğrendim. Daha da önemlisi tüm bunların sorumlusu disleksinin vesile olabileceği güzelliklerin farkına varmayı

öğrendim. Belki harfleri uçarken görüyordum ve bu okurken duraksamama sebebiyet veriyordu ama notaların uçarak parmaklarıma konması kemanımın yayını akıcı hâle getiriyordu. Filmdeki çocuklar disleksi değillerdi belki ama onların hayatlarından da tıpkı benimki gibi, kendilerinin farkına varmalarını sağlayan biri geçmişti.

Bu filmin ne kadar şanslı olduğumu bana bir kere daha hatırlatması üzerine ben de birilerinin şanslı olmak istedim. Yazılı yahut yazısız tüm kuralların çocukların yaratıcılığını öldürmesine engel olmak ama en önemlisi kendilerini toplumdan soyutlamak yerine iyi oldukları alanları bulmalarına yardım etmek istedim. Okulumdaki bazı kulüpler sayesinde hafta sonları köylerdeki çocuklarla beraber oynadığımız oyunların, yaptığımız çeşitli etkinliklerin kıymetini anladım. Çünkü önceleri, bu buluşmaları köylerden ayrılırken çocuklarla saatlerce gülmenin bende bırakmış olduğu haz için yapardım yalnızca. Şimdilerde ise bu hazzın üzerine çocukların özgürleşmesine yardımcı olma sorumluluğu da bindi diyebilirim. Hayatlarına dokunup yaşam koşullarını değiştirmeye gücümüz yetmese dahi kalplerine dokunup bolca kahkahalar attırabildiğimizi içtenlikle söyleyebilirim.

Dans Eden Çocuklar, Ankara

Biraz hüzün ama çokça umut içerisinde izlediğim bu filmde, kendimden rastladığım anıların yanı sıra eğitim sistemimize dair de çokça şey buldum. Sadece benim okuduğum okulda değil dünyanın birçok yerinde de müzik, resim ve beden eğitimi gibi spor ve sanat içeren derslerin “gereksiz” olarak nitelendirildiğini fark ettim. Tüm çocukların cebir ile konuşmaları, istedikleri kitaplar yerine dayatılan sıkıcı klasikleri okumaları ve en üzücüsü bunları “layığı” ile yerine getiremeyenlerden kendilerinin birer “zekâ yoksunu” olduklarını kabul etmelerinin beklenildiğini acı bir şekilde gördüm. Farklılıkları kabul etmek ne için bu kadar zor? Toplum dayatması kurallara uymayan insanları niçin dışlıyoruz? Neden çocuklarımızı baskı ile kendi hayallerimizin içerisine hapsediyoruz? Onların hayallerini nasıl görmezden gelip de tüm çocukları tekdüzeleştiriyoruz? Aynıları bizlere yapıldığında “Ben anne, baba olunca çocuğumu daha özgür yetiştireceğim.” diyenler yine bizler değil miyiz? O günlerden bu zamana değişen ne oldu? Sistemin ve toplum dayatmalarının değişmediği kesin. Unutmamalıyız ki* “İnsanların çocuklarına kendi hırslarını yüklemesi çocuk işçiliğinden de daha kötü bir şey.” Bırakalım da her çocuk kendi olsun. Zira her çocuğun, ona kendi notasını, kendi rengini gösteren birileri hayatından geçmiyor!

Hilal Şimşek

KAYNAKÇA

Barratier, Christophe. *Koro* (Les Choristes). 2005. Pathé. Film

Dans Eden Çocuklar, Ankara. Yazarın kendi çektiği fotoğraf. 27 Mart 2018.

Khan, Aamir. *Taare Zameen Par* (Yerdeki Yıldızlar). 2007. PVR Pictures. Film

Sokakta Oynayan Çocuklar, Ankara. Yazarın kendi çektiği fotoğraf. 2 Kasım 2017.